

[Hem](#) > ... > [Domstolsförfaranden](#) > [Tvistemål](#) > [Bevisupptagning](#) > Austria

# Bevisupptagning

 Österrike

Innehåll inlagt av



European Judicial Network  
(in civil and commercial  
matters)

## 1 Bevisböroda

### 1.1 Hur ser bevisbördereglerna ut?

Huvudprincipen är att alla parter måste uppge de påstådda sakförhållanden som motiverar deras begäran (argumentationsskyldighet - *Behauptungslast*) och lämna lämpliga bevis för dessa (se § 226.1 och § 239.1 i den österrikiska civilprocesslagen (*Zivilprozessordnung*)). Om sakläget förblir oklart (s.k. non liquet-situation) måste domstolen ändå fatta ett beslut. Det är då bevisbördereglerna kommer in i bilden. Varje part bär bevisböroda för att alla faktiska förutsättningar föreligger enligt den rättsregel som den åberopar. I normalfallet måste käranden lägga fram de sakförhållanden som ligger till grund för dennes talan, medan svaranden måste lägga fram de sakförhållanden som bevisar dennes invändningar. Därutöver bär käranden även bevisböroda för att villkoren för att inleda en rättegång är uppfyllda.

### 1.2 Finns det undantag från bevisbördereglerna? Om ja, i vilka fall? Är det i sådana fall möjligt att komma med motbevisning?

De sakförhållanden som krävs för avgörandet måste bevisas, om de inte omfattas av bevislättnad. Det krävs inga bevis för erkända sakförhållanden (§ 266 och § 267 i civilprocesslagen), notoriska fakta (§ 269 i civilprocesslagen) eller rättsliga presumtioner (§ 270 i civilprocesslagen).

Ett medgett sakförhållande innebär att en part medger att motpartens påstående är riktigt. Domstolen ska i princip betrakta alla medgivna sakförhållanden som sanna och utan prövning lägga dem till grund för sin dom.

Ett notoriskt faktum är ett sakförhållande som är allmänt bekant (vilket innebär att ett stort antal personer känner till det eller att det när som helst utan svårighet kan konstateras på ett tillförlitligt sätt) eller känt för domstolen (vilket innebär att den berörda domstolen fått kunskap om det genom sitt eget arbete eller att det utan vidare kan konstateras vid en genomgång av handlingarna).

Domstolen ska på eget initiativ lägga notoriska fakta till grund för sin dom. Dessa behöver varken anföras eller bevisas.

En rättslig presumtion följer direkt av lagen och innebär omvänd bevisböroda: Det är motparten till den part som gynnas av en rättslig presumtion som måste lägga fram bevis om motsatsen. Motparten måste bevisa att det förmodade sakförhållandet eller rättsläget inte förelåg i det aktuella fallet, trots den rättsliga presumtionen.

### 1.3 Hur övertygande måste bevisningen vara för att läggas till grund för en dom?

Syftet med en rättegång är att övertyga domstolen om ett visst sakförhållande. I regel räcker det med "en hög grad av sannolikhet". Det är inte nödvändigt med "fullständig säkerhet" för att övertyga domaren.

Beviskravets höjd kan variera beroende på lag eller rättspraxis, vilket innebär att beviskravet kan höjas från "en hög grad av sannolikhet" till "sannolikhet som gränsar till säkerhet" eller sänkas till "övervägande sannolikhet". I det sistnämnda fallet räcker det enligt § 274 i civilprocesslagen med fullt tillräcklig bevisning eller intygande som

bevis. Så kallade prima facie-bevis leder också till en sänkning av det beviskrav som krävs och har betydelse för hanteringen av bevisföringsproblem i mål som rör skadestånd. Om det handlar om ett typiskt händelseförlopp som erfarenhetsmässigt visar på ett visst orsakssamband eller vållande anses detta sakförhållande vara bevisat eftersom det rör sig om prima facie-bevis, även i konkreta fall.

## 2 Bevisupptagning

### 2.1 Måste en part begära att bevisning tas upp eller kan domstolen ibland ta initiativ till bevisupptagning?

Bevisupptagningen kan ske på domstolens initiativ eller på begäran av en av parterna. Vid förfaranden med s.k. ren utredningsplikt (då domstolen måste fastställa sakförhållandet på eget initiativ) behöver inte parterna lägga fram bevis. I standardförfaranden enligt civilprocesslagen kan domarna på eget initiativ ta upp alla bevis som kan förväntas bringa klarhet i viktiga sakförhållanden (§ 183 i civilprocesslagen). Domaren kan uppmana parterna att lägga fram skriftliga handlingar, anordna syn på stället, begära sakkunnigutlåtande eller höra parterna. Skriftliga bevis får dock endast läggas fram om minst en av parterna har åberopat dem. Skriftliga bevis får inte upptas och vittnen får inte höras om båda parter motsätter sig detta. I alla andra fall sker bevisupptagningen på begäran av någon av parterna.

### 2.2 Vad händer om en parts begäran om bevisupptagning godkänns?

Bevisupptagningen sker som regel vid den muntliga förhandlingen. Inom ramen för den s.k. förberedande förhandlingen (§ 258 i civilprocesslagen) utarbetar domstolen gemensamt tillsammans med parterna eller deras ombud en tidsplan för rättegången som även omfattar en plan för bevisupptagningen. Vid behov kan man dock när som helst diskutera rättegångens fortsatta förlopp. Efter bevisupptagningen diskuteras resultatet med parterna (§ 278 i civilprocesslagen). Bevisupptagningen ska i princip alltid ske direkt inför den domare som ska döma i målet. I fall som uttryckligen regleras i lag kan bevisupptagningen också ske inom ramen för förfarandet om ömsesidig rättslig hjälp. Parterna ska kallas till bevisupptagningen. De har rätt att medverka på olika sätt, t.ex. rätt att fråga ut vittnen och sakkunniga. Bevisupptagningen sker i princip alltid, även om parterna (trots kallelse) inte är närvarande.

### 2.3 I vilka fall får domstolen avslå en parts begäran om bevisupptagning?

En begäran om bevisupptagning avslås om domstolen anser att den verkar ovidkommande (§ 275.1 i civilprocesslagen) eller om den gjordes med avsikt att förhåla ärendet (§ 178.2, § 179, § 275.2 i civilprocesslagen). Det finns dessutom en möjlighet att fastställa en tidsfrist för en bevisupptagning som sannolikt kommer att fördröja målet (§ 279.1 i civilprocesslagen). När denna frist löpt ut kan begäran om bevisupptagning avslås. En begäran kan även avslås om bevisupptagningen inte är nödvändig, t.ex. om domstolen redan är övertygad om ett visst sakförhållande eller om sakförhållandet inte måste bevisas, eller om det råder ett bevisupptagningsförbud. Vid bevisupptagning som medför kostnader (t.ex. sakkunnigutlåtanden) begär man i allmänhet ett förskott från den som begär bevisupptagningen. Om detta inte betalas i tid kan beviset i princip endast läggas fram vid ett senare tillfälle om det inte leder till en fördröjning av målet.

### 2.4 Vilka olika bevismedel finns det?

I civilprocesslagen anges fem "klassiska" bevismedel: skriftliga handlingar (§ 292–319), vittnesmål (§ 320–350), sakkunnigutlåtanden (§ 351–367), syn på stället (§ 368–370) och hörande av parterna (§ 371–383). I princip kan alla källor tillåtas som bevismedel och klassas sedan utifrån formen som ett av dessa fem bevismedel.

### 2.5 Hur går vittnesförhör till? Skiljer de sig från förhör med sakkunniga? Vilka regler gäller för skriftlig bevisning och sakkunnigutlåtanden?

Vittnena hörs enskilt utan att de vittnen som ska höras senare är närvarande. På så sätt förhindrar man att vittnena påverkar varandra med sina utsagor. Om vittnesutsagorna är motstridiga kan de ställas mot varandra. Vittnesförhör inleds med några frågor i informationssyfte för att fastställa om det föreligger en eventuell vittnesoförmåga, om det finns skäl till att vittnet kan vägra lämna vittnesmål eller om det finns hinder för att avlägga ed. När vittnet har påmint om sin skyldighet att säga sanningen och upplysts om de straffrättsliga följderna av en falsk vittnesutsaga börjar det egentliga förhöret med att vittnet uppmanas att uppges sina

personuppgifter. Därefter följer utfrågningen i själva sakfrågan. Parterna kan delta i vittnesförhöret och får med domstolens godkännande ställa frågor till vittnena. Domaren kan avvisa olämpliga frågor. I princip ska vittnena höras direkt av den domstol som kommer att meddela domen. Under vissa omständigheter kan vittnena dock höras inom ramen för förfarandet om ömsesidig rättslig hjälp (§ 328 i civilprocesslagen).

Den sakkunnige är en "medhjälpare" till domstolen. Medan vittnen meddelar iakttagelser om sakförhållanden förmedlar den sakkunnige fackkunskaper som domstolen inte själv kan besitta. Sakkunnigutlåtande ska i princip lämnas direkt vid den domstol som kommer att meddela domen. Inhämtning av sakkunnigutlåtande kan även ske på domstolens eget initiativ, utan inskränkning. Den sakkunnige är skyldig att förete en rapport och ett utlåtande. Ett muntligt utlåtande från en sakkunnig ska avges vid den muntliga förhandlingen. Skriftliga utlåtanden ska på begäran av en part kommenteras av den sakkunnige vid den muntliga förhandlingen. Rapporter och utlåtanden ska motiveras. Privata expertutlåtanden gäller inte som sakkunnigutlåtanden i den mening som avses i civilprocesslagen. De har samma bevisvärde som privata skriftliga handlingar.

I princip lämnas skriftliga bevis in av den som tillhandahåller bevismaterialet. De relevanta delarna av handlingarna ska särskilt anges eller markeras. Handlingar måste inges till domstolen på ett tydligt och välordnat sätt och i princip i form av kopior. Domstolen får dock på begäran av motparten eller på eget initiativ besluta om att originalhandlingar ska inges. Domstolen kan, genom en begäran eller på eget initiativ, under vissa omständigheter också utverka handlingar som innehåller av ett officiellt organ eller som förvaras av en notarie, t.ex. om den som lägger fram bevisningen inte kan erhålla dem. Om en handling innehåller av motparten till den part som tillhandahåller bevisning eller av en tredje part, kan domstolen under vissa omständigheter ålägga innehavaren av handlingen att inge den. För handlingars bevisvärde, se fråga 2.6.

## 2.6 Har vissa bevismedel större bevisvärde än andra?

Principen om "fri bevisvärdering" gäller (§ 272 i civilprocesslagen). Bevisvärderingen är domarens prövning av bevisresultaten. Vid denna värdering är domarna inte bundna av några lagstadgade bevisregler utan ska efter egen personlig övertygelse bedöma om beviset är tillräckligt eller inte. Bevismedlen rangordnas inte. Skriftliga handlingar hänförs till begreppet skriftliga bevis om det inte rör sig om ett sakkunnigutlåtande. Inhemska offentliga handlingar förmodas vara äkta, dvs. de antas faktiskt härröra från den som anges som utfärdare. De utgör dessutom formella bevis för innehållets riktighet. Privata handlingar utgör, om de har undertecknats, formella bevis för att den nedtecknade utsagan härrör från den person som har undertecknat handlingen. Innehållets riktighet bedöms dock genom domstolens fria bevisvärdering.

## 2.7 Är det obligatoriskt att använda ett visst bevismedel för att styrka en omständighet?

Den österrikiska civilprocesslagen innehåller inga bestämmelser om obligatoriska bevismedel för att bevisa vissa sakförhållanden. Valet av bevismedel står inte i samband med hur stor fordran är.

## 2.8 Är vittnen enligt lag skyldiga att avge vittnesmål?

Vittnen är skyldiga att infinna sig i domstol, avge vittnesmål och eventuellt avlägga ed. Om ett vederbörligen kallat vittne utan giltig förklaring uteblir vid den muntliga förhandlingen kan domstolen ådöma böter. Om vittnet uteblir på nytt kan det hämtas med tvång. Om ett vittne vägrar att avlägga vittnesmål utan att ange något skäl, eller anger ett oberättigat skäl, kan vittnet tvingas att avge vittnesmål. Ett falskt vittnesmål i domstol får straffrättsliga följder.

## 2.9 I vilka fall kan de vägra att vittna?

Om det finns skäl för vittnet att vägra vittna (§ 321 i civilprocesslagen) har vittnet rätt att vägra svara på en fråga eller vissa frågor. Det finns ingen rätt att fullständigt vägra att vittna. Exempel på sådana skäl är vanära, risk för straffrättsliga följder för vittnet eller för närstående personer till denne eller en omedelbar förmögenhetsrättslig skada för samma personkrets, statligt erkänd tystnadsplikt, tystnadsplikt för advokater, rättsliga intresseorganisationer eller frivilliga yrkesföreningar på det arbetsrättsliga och socialrättsliga området som har rätt att sluta kollektivavtal, risk för avslöjande av yrkeshemligheter samt utövande av en rösträtt som är hemlig enligt lag. Domstolen måste upplysa vittnet om dessa skäl innan förhöret äger rum. Om vittnet vill utnyttja möjligheten att vägra vittna måste han eller hon ange skälen till detta.

## 2.10 Kan en person som vägrar att vittna straffas eller tvingas att avge vittnesmål?

Domstolen måste besluta om ett vittne har rätt att vägra vittna. Om ett vittne vägrar att vittna utan att ange något skäl till detta eller om domstolen inte anser att skälen är berättigade kan vittnet tvingas att avge vittnesmål (§ 354 i verkställighetsförordningen – *Exekutionsordnung*). Detta kan åstadkommas med hjälp av böter eller, i begränsad omfattning, frihetsberövande. Ett sådant vittne ansvarar även för eventuella skador som denne orsakat parterna genom sin oberättigade vägran att vittna.

## 2.11 Finns det personer som inte får höras som vittnen?

Personer som antingen inte har varit eller inte är i stånd att bevittna de sakförhållanden som ska bevisas eller som inte kan meddela sina iakttagelser räknas som oförmögna att vittna. Man talar här om "absolut" fysisk oförmåga att vittna (§ 320.1 i civilprocesslagen). När det gäller omyndiga eller mentalt handikappade personer måste man dock avgöra i det enskilda fallet om personen i fråga kan höras som vittne eller inte. På begäran eller på eget initiativ får domstolen avstå från hela eller delar av vittnesförhör av minderåriga vittnen, om vittnesförhöret skulle kunna inverka negativt på dem, med hänsyn till deras psykiska mognad, relation till parterna i förfarandet samt ämnet för förhöret (§ 289b.1 i civilprocesslagen). Detta gäller även vid rättsvårdsärenden (§ 35 i lagen om rättsvårdsärenden – *Außerstreitgesetz*). Dessutom finns det tre fall av "relativ" oförmåga att vittna (§ 320.2–320.4 i civilprocesslagen): präster får inte höras om sådant som de har anförtrotts under bikt eller som omfattas av deras tystnadsplikt, statstjänstemän får inte höras om sådant som faller inom ramen för deras tystnadsplikt om de inte har befriats från denna, och medlare får inte höras om sådant som de har anförtrotts eller på annat sätt fått kännedom om under medlingsförfaranden.

## 2.12 Vad är domstolens och parternas respektive roller vid vittnesförhör? När får ett vittne höras med tekniska hjälpmedel, till exempel videokonferens eller andra medier?

Domstolen ska ställa lämpliga frågor till vittnena om de sakförhållanden som ska bevisas genom deras utsagor och om de omständigheter som ligger till grund för deras kunskaper. Parterna får delta i vittnesförhöret och får med domstolens godkännande ställa frågor för att förtydliga eller komplettera utsagan. Domaren kan avvisa olämpliga frågor. Vittnesutsagans viktigaste innehåll och vid behov även dess ordalydelse ska protokollföras. Vittnesförhör per videolänk är i princip möjligt och ska av processekonomiska skäl användas i stället för förhör inom ramen för förfarandet om ömsesidig rättslig hjälp. Sedan 2011 är samtliga domstolar utrustade med videokonferensutrustning.

Sammanhänger ett tvisteföremål med ett brottmålsförfarande ska vittnesmål av brottsoffer (i den mening som avses i § 65.1 a i straffprocesslagen – *Strafprozessordnung*) på deras begäran inskränka parternas och deras ombuds deltagande i vittnesförhöret genom att de tillåts följa vittnesförhöret via videolänk, och på så sätt kan utöva sin rätt att ställa frågor utan att vara närvarande. Om brottsoffret är en omyndig minderårig måste en lämplig sakkunnig genomföra förhöret i samband med brottmålsförfarandet (§ 289a.1 i straffprocesslagen). Domstolen får på begäran höra personer på det sätt som anges i punkt 1, om de med tanke på typ av bevisning och i egenskap av att vara personligt berörda, inte rimligen kan förväntas vilja uttala sig i närvaro av parterna och deras ombud (§ 289a.2 i civilprocesslagen). Även om ett vittnesförhör inte i sig inverkar negativt på minderåriga vittnen får domstolen, på begäran eller på eget initiativ, förhöra dem på det sätt som anges i § 289a.1 i civilprocesslagen och vid behov av en lämplig sakkunnig, då ett vittnesförhör i parternas eller deras ombuds närvaro skulle påverka deras välbefinnande, med hänsyn till deras mentala mognad, ämnet för förhöret och deras nära relation till parterna (§ 289b.2 i civilprocesslagen). Paragraferna 289a och 289b i civilprocesslagen ska även tillämpas i rättsvårdsärenden (§ 35 i lagen om rättsvårdsärenden).

## 3 Bevisvärdering

### 3.1 Om en part har skaffat fram bevisning på ett otillåtet sätt, hindrar det domstolen från att lägga den till grund för domen?

Österrikes civilprocesslagstiftning innehåller i princip inga förbud mot att använda bevismaterial. I rättspraxis avvisas ett allmänt förbud mot användning av bevisning som erhållits på olaglig väg. Bevisningens tillåtlighet bör snarare fastställas inom ramen för varje förfarande. Ljudinspelningar som erhållits på olaglig väg kan i princip användas i ett tvistemål, till exempel om den part som lägger fram bevisningen kan bevisa att deras talan inte kan göras gällande utan en sådan inspelning och att den talan som de driver och deras subjektiva

intressen väger tyngre än den skada som motpartens privatliv har lidit när bevisningen införskaffades.

### 3.2 Kan en partsutsaga användas som bevisning?

Hörande av parterna är också ett bevismedel. Liksom vittnen har parterna en skyldighet att infinna sig, avge utsaga och avlägga ed. Parterna kan dock i princip varken tvingas att infinna sig, avge utsaga eller avlägga ed i domstolen. Parterna i äktenskapsförvaranden kan till exempel tvingas att infinna sig, men inte att avge utsaga eller avlägga ed. Om en part utan skäl låter bli att infinna sig eller avge utsaga ska domstolen bedöma detta genom att beakta alla bakomliggande omständigheter. Till skillnad från ett vittne kan en part som inte uppfyller sin sanningsplikt inte drabbas av straffrättsliga följder, såvida det inte handlar om en falsk utsaga under ed. Domstolen kan på eget initiativ anordna förhör av parterna.

### 4 Har medlemsstaten i enlighet med artikel 2.1 i förordningen om bevisupptagning angett andra myndigheter som är behöriga att ta upp bevis i samband med rättsliga förfaranden i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur enligt förordningen? Om så är fallet, i vilka förfaranden är de behöriga att ta upp bevis? Kan de endast begära bevisupptagning eller även bistå vid bevisupptagning på grundval av en begäran från en annan medlemsstat? Se även anmälan enligt artikel 2.1 i förordningen om bevisupptagning

Enligt österrikisk nationell lagstiftning är för närvarande inga andra myndigheter än domstolar behöriga att ta emot bevis över gränserna enligt artikel 2.1 i förordningen.

---

■ Senaste uppdatering: 05/01/2026

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.